

رابطه کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی

و اهداف پیشرفت دانش آموزان دختر مدرسه کار و دانش

فاطمه شهرکی^۱

معصومه باقرپور^۲

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی و اهداف پیشرفت دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز صورت گرفت. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری نیز شامل تمامی دانش آموزان دختر مدرسه کار و دانش شهر بندرگز به تعداد ۱۹۰ نفر می‌باشند که براساس جدول گرجسی و مورگان ۱۲۳ نفر از دانش آموزان دختر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها نیز شامل پرسشنامه‌های استاندارد کیفیت زندگی در مدرسه اینلی و بورک (۱۹۹۹)، قابلیت‌های کارآفرینی زندگی (۱۳۹۲)، اهداف پیشرفت میگی و همکاران (۲۰۰۰) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون گام به گام با استفاده از نرم‌افزار SPSS18 صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد بین مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه (رضایت عمومی، ماجراجویی، رابطه با معلم، پیشرفت، فرصت، انسجام اجتماعی) با توسعه قابلیت کارآفرینی و اهداف پیشرفت در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز رابطه مثبت و معناداری داشت و بین عواطف منفی با توسعه قابلیت کارآفرینی و اهداف پیشرفت در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز رابطه منفی وجود دارد و همچنین دیگر نتایج تحقیق نشان داد مولفه‌های رابطه با معلم، فرصت و عواطف منفی قادر به پیش بینی توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان بودند و مولفه‌های رابطه با معلم و فرصت نیز قادر به پیش بینی اهداف پیشرفت در دانش آموزان بود.

واژگان کلیدی: اهداف پیشرفت، توسعه قابلیت‌های کارآفرینی، کیفیت زندگی.

^۱ کارشناسی ارشد گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران.

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران (نویسنده مسئول).

مقدمه

تغییرات سریع محیطی شرایط جدیدی را برای مراکز آموزشی ایجاد کرده است. برآیند این شرایط، لزوم توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در کشور به منظور ایجاد کسب و کارهای جدید، استفاده از ظرفیت‌های بلا استفاده، توسعه ظرفیت‌های موجود و حل مشکلات اجتماعی است (کرانی، ۱۳۹۵). کارآفرینی فرآیند پویای تولید تدریجی ثروت است. کسانی این ثروت را تولید می‌کنند که ریسک‌های بزرگ مالی، زمانی و یا تعهد شغلی را می‌پذیرند یا برای بعضی محصولات و خدمات ارزش می‌آفرینند. محصول یا خدمت ممکن است جدید یا منحصر به فرد باشد ولی نکته اساسی در ارزشی است که کارآفرین به آن می‌بخشد (جهان و فقیهی، ۱۳۹۳). قابلیت‌های کارآفرینی عبارت است از فرآیند ایجاد چیز جدید با اختصاص زمان و تلاش لازم همراه با پذیرش خطرات مالی، فیزیکی و اجتماعی با دریافت نتایج پاداش‌های پولی، رضایت شخصی و استقلال (افشارنیا و همکاران، ۱۳۹۶) و از طرفی فرآیند کارآفرینی یک اقدام خلاقانه است که در آن فرد کارآفرین با نتیجه‌گیری از واقعیت‌های موجود در محیط خود دست به نوآوری و ابداع می‌زند (رخا، رامش، جیا بهاراتی، ۲۰۱۵).

هدف تمامی نظام‌های آموزشی، برپا کردن مدارس خوب و با کیفیت است. کیفیت مدارس مستلزم تلاش و کار جمعی و هماهنگی کلیه پارامترهای داخلی و خارجی نظام مدرسه است. از میان بخش‌های گوناگونی که در آموزش و پرورش به‌طور رسمی فعال هستند، مدرسه‌ها عموماً به عنوان یک نهاد اجتماعی حساس، نقش مهمی در تحقق هدف‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر عهده دارند و لازمه تحقق این هدف‌ها، ایجاد و تقویت محیط‌های جذاب و با کیفیت است (پاهنگ و همکاران، ۱۳۹۶).

کیفیت زندگی مدرسه‌سازهای است که در دهه اخیر به دلیل اهمیت آن در زندگی دانش‌آموزان سخت‌بدان توجه شده است و به عنوان بهزیستی و رضایت کلی دانش‌آموزان از تجارب مثبت و منفی کسب شده که ریشه در فعالیت‌های درون مدرسه‌ای دارند تعریف شده است. این تجارب مثبت و منفی سازنده ادراک کلی دانش‌آموز از میزان رفاه، بهزیستی و رضایت کلی وی از زندگی درون مدرسه‌ای است و بیانگر سطح رضایت از زندگی روزانه او در مدرسه است.

بررسی های انجام شده توسط تاکت، رایت، لوبین و پان ۲۰۱۷؛ نلسون، وینفیلد-توماس و لو ۲۰۱۷؛ کالین و مارتین ۲۰۱۷؛ آنسونگ، اوکومو، بون، والکر و آیزنسمیت ۲۰۱۷ در خارج از کشور نشان می دهد بین کیفیت زندگی در مدرسه با حمایت تحصیلی، رضایت کلی از مدرسه؛ پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و همچنین تحقیقات داخلی نیز همبستگی معناداری بین کیفیت زندگی ادارک شده دانش آموزان از زندگی درون-مدرسه-ای با رضایت و نگرش شان به مدرسه و همچنین روابط آنان با معلم و همسالان و پیشرفت را نشان داده اند (زاهد بابلان، کریمیان پور و دشتی، ۱۳۹۶).

نظریه اهداف پیشرفت یکی از نظریه های شناختی اجتماعی، انگیزش است در این نظریه اهداف عبارتند از بازنمایی شناختی فرد از هدف های مختلفی که برای یادگیری در شرایط پیشرفت انتخاب می کند (شیرزایی، مرزیه و نظری، ۱۳۹۶). اهداف پیشرفت به ویژه میل برای رشد، موفق شدن یا نشان دادن شایستگی در یک فعالیت را منعکس می کند و رفتارهای پیشرفت دانش آموزان را هدایت کرده و جهت می دهند (رضایی، جهان و رحیمی، ۱۳۹۵) و همچنین بیان می کند که دانش آموزان هدفمند، نسبت به افراد بی هدف عملکرد بهتری دارند (پکرون، کوزاک، مورایاما، الیوت و توماس ۲۰۱۴).

در زندگی تحصیلی، دانش آموزان با انواع چالش ها، موانع و فشارهای خاص این دوره مواجه می شوند. برخی از دانش آموزان در برخورد با این موانع و چالش ها موفق عمل می کنند، اما گروهی دیگری از دانش آموزان در این زمینه ناموفق هستند (محمدی، ۱۳۹۶) از این رو میزان موفقیتی که هر دانش آموز در امر تحصیل می تواند کسب کند یکی از مهمترین دغدغه های هر نظام آموزشی است (ابراهیم زاده، ۱۳۹۷).

عملکرد تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد دانست که عملکرد تحصیلی فراگیران آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد (رضایی، جهان و رحیمی، ۱۳۹۵). عوامل شناختی و عاطفی فراوانی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیرگذارند.

یکی از برجسته ترین و کاملترین چارچوب ها برای ادراک انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی، به خصوص در حیطه های آموزشی و مهارتی، اهداف پیشرفت است (کاپلان و فلوم ۲۰۱۶). باور بنیادین و اعتقاد اصلی

^۱Tackett, Wright, Lubin & Pan

^۲Nelson, Winfield-Thomas & Lew

^۳Collie & Martin

^۴Ansong, Okumu, Bowen, Walker & Eisensmith

^۵Pekrun, Cusack, Murayama, Elliot & Thomas

^۶Kaplan & Flum,

در اهداف پیشرفت اثبات و نشان دادن شایستگی است. این نظریه بیان می‌کند که افراد به طور درونی انگیزش دارند تا توانایی بالای خود را نشان داده و از نشان دادن توانایی پایین خود دوری می‌کنند (طالبی و خشرو، ۱۳۹۶).

در تفکیک اهداف پیشرفت، ابتدا پژوهشگران فقط بر دو جهت‌گیری تبحری و عملکردی تأکید می‌کردند (سیف، ۱۳۹۷)، اما امروزه پژوهش‌ها بر سه جهت‌گیری هدفی تبحری، عملکرد- رویکرد و عملکرد- اجتناب متمرکز شده‌اند (ابراهیم زاده، ۱۳۹۷). فقدان اهداف پیشرفت در دانش آموزان موجب می‌شود که آن‌ها با اهداف عملکرد پایین دچار افت تحصیلی، شوند و حتی زمانی که برای عملکرد خوب تلاش می‌کنند، ممکن است از یادگیری لذت نبرند و به دلیل عدم برخورداری از اهداف پیشرفت یادگیرندگانی بی‌مهارت و ناشایسته نسبت به همکلاسان خود محسوب شوند (تولیس و فولمر، ۲۰۱۳).

از طرفی بحران اقتصادی به طرز نگران کننده‌ای در جهان رو به رشد است (آلایو، مازدها، ایتورالد و آرزویاگا، ۲۰۱۹) و پدیده بیکاری یکی از معضلات مهم اجتماعی و اقتصادی محسوب می‌شود که موجب بروز ناهنجاری‌های فراوان در زمینه‌های گوناگون می‌گردد. با بررسی روند رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته، مشخص می‌شود که کارآفرینان در رشد اقتصادی و اشتغال زایی نقش زیادی داشته‌اند، یکی از کارکرد های اصلی آموزش در سطوح مختلف تربیت افراد خلاق و کارآفرین می‌باشد.

توانمندی‌های عملی افراد برای ایجاد تحول در بخش‌های اقتصادی کشور نشان دهنده این واقعیت ناخوشایند می‌باشد که تربیت، رشد و آموزش در رسیدن به این مهم از کارایی چندانی برخوردار نبوده است (اکبریان، ۱۳۹۷) و این در حالی است که صاحب نظران معتقدند که قابلیت‌های کارآفرینی موتور محرک توسعه و پیشرفت اقتصادی و ایجاد شغل و اصلاح اجتماع است (هاشمی، مهرابی، ایمنی و نجاحی، ۱۳۹۰). منشأ شناختی فعالیت‌های کارآفرینی ریشه در انگیزش فردی دارد و به عنوان عامل ترغیب کننده برای حمایت و هدایت فرد کار آفرین به سمت ایجاد مشاغل نو شناخته شده است (باربا-سانچز و آتیانزا-ساخویلو، ۲۰۱۷). قابلیت‌های کارآفرینی به افراد این امکان را می‌دهد تا اطلاعات را به طور مؤثر در فرآیند درون‌سازی پیچیده و نامشخص تجزیه و تحلیل کنند (آلایو، مازدها، ایتورالد و آرزویاگا، ۲۰۱۹) بر همین اساس توانایی افراد در تشخیص فرصت‌های کارآفرینی عامل تعیین کننده در تصمیم‌گیری در مورد تحقق کارآفرینی برتر است (آسانته و آفوم-اسی، ۲۰۱۹).

^۱Tulis & Fulmer

^۲Alayo, Maseda, Iturralde & Arzubiega

^۳Barba-Sánchez & Atienza-Sahuquillo

^۴Asante & Affum-Osei

یکی از مهمترین محیط‌های که نسل نوجوان و جوان، بخش اعظمی از زمان خود را در آنجا صرف می‌کند، مدرسه است. سال‌های مدرسه به عنوان دوره‌ای سازنده از رشد انسان در نظر گرفته می‌شود و وسیله‌ای مناسب برای ارتقاء توانایی‌های زندگی محسوب می‌شود (شریفی، افسانه و جناآبادی، ۱۳۹۶). بر همین اساس کیفیت زندگی مدرسه یکی از مهمترین ابعاد کیفیت زندگی است (نژاد مقدم و سلیمی، ۱۳۹۸). مفهوم کیفیت زندگی، موضوعی چالش برانگیز شامل ارزیابی و ادراک افراد از وضعیت زندگی و بافت فرهنگی و نظام ارزشی ارتباطی این عوامل با انتظارات، اهداف، معیارها و علایق شخصی است (کارشکی، مومنی موهمنی و قریشی، ۱۳۹۲). کیفیت زندگی مدرسه از جمله متغیرهایی که با اهداف پیشرفت دانش‌آموزان در ارتباط است. چراکه مثبت بودن کیفیت زندگی مدرسه با ایجاد ارتباط و تعامل با همکلاسی‌ها و معلمین در محیط مدرسه منجر به کاهش فرسودگی تحصیلی شده و دانش‌آموزان را به سمت ارتقاء کیفیت زندگی مدرسه و در نهایت تحقق پیشرفت آن‌ها سوق می‌دهد (پرالتا و سالدانها، ۲۰۱۷).

مسائل تحصیلی دانش‌آموزان یکی از نگرانی‌های مهم خانواده و دست اندرکاران تعلیم و تربیت است و به نظر می‌رسد کیفیت زندگی در مدرسه با تحصیل و زندگی آن‌ها در ارتباط باشد (نژاد مقدم و سلیمی، ۱۳۹۸) چراکه زندگی تحصیلی یکی از مهمترین ابعاد زندگی اشخاص است که بر سایر ابعاد زندگی تاثیر فراوان دارد. در این بین یکی از مسایل و مشکلات اساسی زندگی تحصیلی افراد و نظام آموزشی هر کشور، مساله افت تحصیلی و پایین بودن سطح عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان آن کشور است (خدای، ۱۳۹۵) شناسایی عوامل مرتبط با تحقق اهداف پیشرفت همیشه یکی از مسائل چالش بر انگیز است و رویکرد هدف پیشرفت برای دهه‌ها یک چارچوب انگیزشی غالب پژوهشی و آموزشی بوده است که نیازمند بررسی و تفحص در تمامی ابعاد است (لکهباوم و گاتاردی، ۲۰۱۵).

دانش‌آموزان بخش اعظمی از زندگی خود را در مدرسه سپری می‌کنند و همین مسئله موجب می‌شود که محیط آموزشی و در واقع مدرسه و بافت اجتماعی آن تاثیر غیر قابل انکاری بر شکل دهی رفتار و تصمیمات آن‌ها داشته باشد (نقل از دشتی، صالحی و کرمی، ۱۳۹۵) به گونه‌ای که تحقیقات نیز نشان از رابطه بین کیفیت زندگی مدرسه با مشارکت بیشتر در تکالیف، انگیزه بالای فراگیری مطالب درسی، نگرش مثبت نسبت به مدرسه و رابطه صمیمی‌تر و بهتر دانش‌آموز با معلم و در نهایت پیشرفت تحصیلی را نشان داده‌اند (بال، فلدمن و سولیتی، ۲۰۱۳) کیفیت زندگی مدرسه موجب می‌شود.

^۱Peralta & Saldanha

^۲Lochbaum & Gottardy

^۳Bull, Feldman & Solity

دانش آموزان توجه و تمرکز بیشتری بر مسائل و موضوعات هدف‌یادگیری داشته باشند، به قوانین و مقررات مدرسه تعهد بیشتری نشان دهند، و در آزمون‌ها عملکرد بهتری کسب کنند (زاهد بابلان، کریمیان پور و دشتی، ۱۳۹۶). در مقابل عدم کیفیت زندگی مدرسه موجب بی‌اشتیافی به مدرسه و پیامدهای منفی جدی نظیر پیشرفت نکردن تمایل به رفتارهای انحرافی و خطر ترک تحصیل و بروز ناهنجاری در مدرسه را به همراه دارد (کاسترل اوغلو و کاسترل اوغلو، ۲۰۱۵). تنها در صورت وجود یک محیط باکیفیت و مطلوب و دلخواه دانش آموزان است که آن‌ها از زندگی در مدرسه لذت می‌برند و میزان موفقیت آن‌ها در رسیدن به اهداف در مدرسه بیشتر می‌شود (زاهد بابلان و همکاران، ۱۳۹۶).

کیفیت زندگی مدرسه از جمله متغیرهایی که با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی دانش‌آموزان در ارتباط است. واقعیت امر این است که افراد آموزش دیده ما در زمینه‌های مختلف فاقد قابلیت‌ها و مهارت‌های عملی و کاربردی لازم هستند (اکبریان، ۱۳۹۷). نقش کیفیت زندگی مدرسه در ارتباط با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی به این موضوع بر می‌گردد که اگر همه عوامل مرتبط با کیفیت مدرسه به درستی در آموزش قابلیت‌های کارآفرینی مشارکت نکنند، این آموزش‌ها بدون تردید ناکارآمد خواهند بود.

اهداف و محتوای آموزشی باید براساس نیازهای محیط و ماهیت قابلیت‌های موردنیاز کارآفرینان (دانش، مهارت و نگرش) تدوین گردند. معلمان باید در استفاده از روش‌های فعال توانمند باشند. دانش آموزان و اولیا نیاز به انگیزه‌های بالا در میل به کارآفرینی دارند. آن‌ها حتماً باید نسبت به ویژگی‌ها و آفت‌های پارادایم‌های موجود و نیز افق‌های کارآفرینی و ایجاد کسب و کار به خوبی توجه شوند (مهرابی، ۱۳۹۶) و ارتقاء کیفیت زندگی مدرسه می‌تواند پاسخگویی ناکارآمدی‌های موجود در تحقق قابلیت‌های کارآفرینی باشد. لذا با توجه به مباحث ذکر شده پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که آیا بین کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی و اهداف پیشرفت دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز رابطه وجود دارد؟

روش

در این تحقیق جامعه آماری از دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز به تعداد ۱۹۰ نفر تشکیل شده است. براساس جدول گرجسی و مورگان ۱۲۳ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده

به عنوان نمونه انتخاب شدند. از آنجایی که پژوهش حاضر از نوع توصیفی است، همچون بسیاری از مطالعات توصیفی مشابه برای جمع آوری اطلاعات موردنظر از پرسشنامه استفاده شد.

پرسشنامه استاندارد کیفیت زندگی مدرسه

پرسشنامه کیفیت زندگی در مدرسه اینلی و بورک (۱۹۹۹): این پرسشنامه شامل ۳۹ سؤال و هدف آن بررسی کیفیت زندگی دانش آموزان در مدرسه در ۷ بعد زیر است: رضایت عمومی (سؤالات ۱، ۸، ۱۱، ۱۷، ۲۱، ۳۳)؛ عواطف منفی (سؤالات ۵، ۱۴، ۱۸، ۲۸، ۳۷)؛ رابطه با معلم (سؤالات ۹، ۱۲، ۱۵، ۲۵، ۳۱، ۳۹)؛ فرصت (سؤالات ۹، ۱۲، ۱۵، ۲۵، ۳۱، ۳۹)؛ پیشرفت (سؤالات ۴، ۷، ۱۶، ۲۶)؛ ماجراجویی (۱۰، ۱۳، ۲۳، ۲۷، ۳۲) و انسجام اجتماعی (۳، ۶، ۲۰، ۲۴، ۲۹، ۳۰، ۳۵، ۳۶) است که در یک مقیاس ۴ درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۴ (کاملاً موافقم) پاسخ داده می‌شوند. نمره بالاتر در مقیاس، کیفیت زندگی در مدرسه بالاتر و نمره پایین، کیفیت زندگی در مدرسه پایینتر را نشان می‌دهد.

پرسشنامه استاندارد توسعه قابلیت کارآفرینی

پرسشنامه استاندارد قابلیت‌های کارآفرینی در سال ۱۳۹۲ توسط زندگی طراحی گردید که شامل ۳۱ گویه و شش مؤلفه توفیق طلبی، استقلال طلبی، گرایش به خلاقیت، ریسک پذیری، کنترل درونی، تحمل آب‌هام در مقیاس لیکرت است. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم با نمره ۱، مخالفم نمره ۲، بی‌نظم نمره ۳، موافقم ۴، و کاملاً موافقم نمره ۵ می‌باشد. هر سؤال به ترتیب نمره‌های از ۱ تا ۵ می‌گیرد بطوری که دامنه نمرات خلاقیت ۱۲-۲۸، توفیق طلبی ۵۲-۱۳، استقلال طلبی ۳۲-۸، کنترل درونی ۲۸-۱۸، تحمل آب‌هام ۷۲-۱۸ می‌باشد.

پرسشنامه استاندارد اهداف پیشرفت

برای اندازه‌گیری اهداف پیشرفت دانش آموزان از پرسشنامه میگلی و همکاران (۲۰۰۰) استفاده شد. این پرسشنامه در سال ۱۹۹۸ توسط میگلی و همکاران به منظور سنجش میزان اهداف پیشرفت افراد طراحی شده و دارای ۱۸ سؤال می‌باشد. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم با نمره ۱، کم نمره ۲، متوسط نمره ۳، زیاد نمره ۴، خیلی زیاد نمره ۵ می‌باشد. نمره مجموع این ۱۸ گویه بیانگر میزان اهداف پیشرفت افراد خواهد بود. که نمره کل این

پرسشنامه برابر با ۹۰ می‌باشد. بنابراین پس از جمع بندی و محاسبه نمرات حد پایین نمره ۱۸ و حد متوسط ۶۶ و حد بالای نمرات ۹۰ خواهد بود. چنانچه نمره محاسبه شده بین ۱۸ تا ۴۲ باشد، میزان اهداف پیشرفت افراد در حد پایین و ضعیف بوده و باید برنامه ریزی اساسی برای آن انجام شود. چنانچه نمره محاسبه شده بین ۴۳ تا ۶۶ باشد، میزان اهداف پیشرفت افراد در حد متوسط و روبه رشد بوده و باید تقویت شود. چنانچه نمره محاسبه شده بین ۶۷ تا ۹۰ باشد، میزان اهداف پیشرفت افراد در حد بالا و خوبی بوده و این روند باید تداوم یابد

روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در بخش آمار توصیفی از جداول فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده خواهد شد و همچنین در آماراستنباطی پس از اطمینان از وضعیت نرمال بودن داده‌ها توسط آزمون کولموگروف اسمرینوف، آزمون برای رد یا اثبات فرضیه‌های تحقیق از ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون چند گانه با استفاده از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج بررسی توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه‌ها به تفکیک سن دانش آموزان نشان داد که از مجموع ۱۲۳ نمونه جمع‌آوری شده، ۳۰/۱ درصد دانش آموزان در گروه سنی ۱۵ سال، ۵۰/۴ درصد در گروه سنی ۱۶ سال، ۱۹/۵ درصد در گروه سنی ۱۷ سال قرار داشتند.

نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز بررسی بیانگر رابطه مثبت و معناداری بین کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز وجود دارد. همچنین نتایج بررسی این آزمون برای بررسی کیفیت زندگی مدرسه با اهداف پیشرفت دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز هم نشان دهنده رابطه مثبت و معناداری بود (جدول ۱).

جدول ۱- نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی و کیفیت زندگی مدرسه با اهداف پیشرفت دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز

شاخص آماری	تعداد	مقدار ضریب همبستگی	سطح معناداری (α)
کیفیت زندگی مدرسه و توسعه قابلیت کارآفرینی	۱۲۳	۰/۵۸	۰/۰۰۰
کیفیت زندگی مدرسه و اهداف پیشرفت	۱۲۳	۰/۵۷	۰/۰۰۰

بررسی رابطه بین رضایت عمومی، ماجراجویی، عواطف منفی، رابطه با معلم، پیشرفت، فرصت، انسجام اجتماعی با توسعه قابلیت کارآفرینی در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز همان طور که در جدول ۲ نشان داده شده است نتایج حاصل از آزمون همبستگی اسپیرمن با توجه به مقدار ضریب همبستگی بین رضایت عمومی با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۴۱، ماجراجویی با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۳۲، رابطه با معلم با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۸۶، پیشرفت با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۳۴، فرصت با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۸۱، انسجام اجتماعی با توسعه قابلیت کارآفرینی ۰/۳۷ و مقدار sig که کمتر از $\alpha=0/05$ می باشد، نشان می دهد که بین مولفه های کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین رابطه بین عواطف منفی با توسعه قابلیت کارآفرینی برابر ۰/۲۲- می باشد که بیانگر رابطه منفی و معنادار بین عواطف منفی و توسعه قابلیت کارآفرینی می باشد.

جدول ۲- نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن بین مولفه های کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز

شاخص آماری	تعداد	مقدار ضریب همبستگی	سطح معناداری (α)
توسعه قابلیت کارآفرینی با رضایت عمومی	۱۲۳	۰/۴۱	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با ماجراجویی	۱۲۳	۰/۳۲	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با عواطف منفی	۱۲۳	-۰/۲۲	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با رابطه با معلم	۱۲۳	۰/۸۶	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با فرصت	۱۲۳	۰/۸۱	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با پیشرفت	۱۲۳	۰/۳۴	۰/۰۰۰
توسعه قابلیت کارآفرینی با انسجام اجتماعی	۱۲۳	۰/۳۷	۰/۰۰۰

همین طور عواملی که در ارتباط با توسعه قابلیت کارآفرینی بررسی شدند روابطشان با اهداف پیشرفت نیز بررسی شد که بیانگر ارتباط معنادار و مثبت اهداف پیشرفت با همه عوامل بررسی شده می باشد (جدول ۳).

جدول ۳- نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن بین مولفه های کیفیت زندگی مدرسه با اهداف پیشرفت دانش آموزان

دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز

شاخص آماری	تعداد	مقدار ضریب همبستگی	سطح معناداری (α)
اهداف پیشرفت با رضایت عمومی	۱۲۳	۰/۳۵	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با ماجراجویی	۱۲۳	۰/۴۶	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با عواطف منفی	۱۲۳	-۰/۲۳	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با رابطه با معلم	۱۲۳	۰/۹۳	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با فرصت	۱۲۳	۰/۸۸	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با پیشرفت	۱۲۳	۰/۲۹	۰/۰۰۰
اهداف پیشرفت با انسجام اجتماعی	۱۲۳	۰/۳۵	۰/۰۰۰

نتایج حاصل از فرض مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه قابلیت پیش بینی اهداف پیشرفت و توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز را در دو بخش یک بررسی پیش بینی اهداف پیشرفت بر اساس مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه و بخش دوم بررسی پیش بینی توسعه قابلیت‌های کارآفرینی بر اساس مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه بررسی گردید.

با توجه سطح اطمینان ۰/۹۵، سطح معناداری بدست آمده در متغیرهای رابطه با معلم و فرصت که از مقدار پیش فرض (۰/۰۵) کمتر است، می‌توان نتیجه گرفت رابطه با معلم با ضریب تأثیر ۰/۲۸ و مولفه فرصت با ضریب تأثیر ۰/۴۰ قادر به پیش بینی اهداف پیشرفت در دانش آموزان می‌باشند و سایر متغیرها به دلیل سطح معنی دارای بالای ۰/۰۵ قادر به پیش بینی اهداف پیشرفت در دانش آموزان نمی‌باشند. همچنین مقدار ضریب تعیین برابر است با ۰/۴۸ به این معنی است که مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه فقط ۴۸ درصد از تغییرات اهداف پیشرفت در دانش آموزان را به خود اختصاص می‌دهد و مابقی مربوط به دیگر مؤلفه‌ها می‌باشد (جدول ۴).

جدول ۴- محاسبه ضرایب پیش بینی اهداف پیشرفت بر اساس مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه

متغیر پیش بین	ضرایب معیار نشده β	خطای معیار	ضرایب β	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	۵۶/۹	۲/۵۵	-	۲۲/۲۷	۰/۰۰۰
رضایت عمومی	۰/۰۵	۰/۱۴	۰/۰۴	۰/۳۷	۰/۷۰
ماجراجویی	-۰/۱۲	۰/۱۷	-۰/۰۷	-۰/۷۳	۰/۴۶
عواطف منفی	-۰/۰۸	-۰/۰۵	-۰/۱۰	-۱/۴۵	۰/۱۴
رابطه با معلم	۰/۴۳	۰/۱۹	۰/۲۸	۲/۲۷	۰/۰۲
فرصت	۰/۶۴	۰/۱۸	۰/۴۰	۳/۵۴	۰/۰۰۱
پیشرفت	۰/۰۵	۰/۱۰	۰/۰۵	۰/۴۹	۰/۶۲

متغیر پیش بین	ضرایب معیار نشده β	خطای معیار	ضرایب β	T	سطح معناداری
انسجام اجتماعی	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۸۲	۰/۴۰

نتایج فرض دوم بیانگر این امر بود که رابطه با معلم با ضریب تأثیر ۰/۲۶ و مولفه فرصت با ضریب تأثیر ۲۰ و عواطف منفی با ضریب تأثیر ۰/۱۴- قادر به پیش بینی توسعه قابلیت های کارآفرینی در دانش آموزان می باشند و سایر متغیرها به دلیل سطح معنی دارای بالای ۰/۰۵ قادر به پیش بینی توسعه قابلیت های کارآفرینی در دانش آموزان نمی باشند (جدول ۵).

جدول ۵- محاسبه ضرایب پیش بینی توسعه قابلیت های کارآفرینی بر اساس مولفه های کیفیت زندگی مدرسه

متغیر پیش بین	ضرایب معیار نشده β	خطای معیار	ضرایب β	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	۶۷/۱۸	۲/۸۳	-	۲۳/۷۳	۰/۰۰۰
رضایت عمومی	۰/۰۵	۰/۱۵	۰/۰۴	۰/۳۷	۰/۷۱
ماجراجویی	-۰/۰۷	۰/۱۹	-۰/۰۳	-۰/۳۷	۰/۷۱
عواطف منفی	-۰/۱۲	۰/۰۶	-۰/۱۴	-۱/۹۸	۰/۰۴
رابطه با معلم	۰/۴۴	۰/۲۱	۰/۲۶	۲/۰۷	۰/۰۴
فرصت	۰/۶۷	۰/۲۰	۰/۳۹	۳/۳۲	۰/۰۰۱
پیشرفت	۰/۰۲	۰/۱۱	۰/۰۲	۰/۱۶	۰/۸۷
انسجام اجتماعی	۰/۰۱	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۱۲	۰/۸۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از فرض اصلی تحقیق بر اساس همبستگی اسپیرمن با توجه به مقدار ضریب همبستگی بین کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی و اهداف پیشرفت و مقدار سطح معناداری که کمتر از $\alpha = ۰/۰۵$ می باشد، نشان داد که بین کیفیت زندگی مدرسه با توسعه قابلیت کارآفرینی و اهداف پیشرفت در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز رابطه مثبت و معناداری وجود

دارد. این یافته پژوهش همسو است با یافته‌های پژوهش سواری، اورکی و گنجی (۱۳۹۷)، ثمره، تجربه کار و باقری (۱۳۹۷)، غفوری و حسینی المدنی (۱۳۹۷)، صدوقی و غفاری (۱۳۹۷)، یوسفی و ربیعی نژاد (۱۳۹۶)، زاهد بابلان و همکاران (۱۳۹۶)، چیو و چن (۲۰۱۷)، کاسترل اوغلو و کاسترل اوغلو (۲۰۱۵)، گونز و کازو (۲۰۱۵) می‌باشد.

در تبیین این یافته باید اشاره نمود که هدف تمامی نظام‌های آموزشی، برپا کردن مدارس خوب و با کیفیت است. کیفیت مدارس مستلزم تلاش و کار جمعی و هماهنگی کلیه پارامترهای داخلی و خارجی نظام مدرسه است. از میان بخش‌های گوناگونی که در آموزش و پرورش به‌طور رسمی فعال هستند، مدرسه‌ها عموماً به‌عنوان یک نهاد اجتماعی حساس، نقش مهمی در تحقق هدف‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر عهده دارند و لازمه تحقق این هدف‌ها، ایجاد و تقویت محیط‌های جذاب و با کیفیت است (پاهنگ، مهدیون و یاریقلی، ۱۳۹۶) بر همین اساس کیفیت زندگی مدرسه سازه‌ای است که در دهه اخیر به‌دلیل اهمیت آن در زندگی دانش‌آموزان سخت‌بدان توجه شده است و به‌عنوان بهزیستی و رضایت کلی دانش‌آموزان از تجارب مثبت و منفی کسب شده که ریشه در فعالیت‌های درون‌مدرسه‌ای دارند تعریف شده است. این تجارب مثبت و منفی سازنده ادراک کلی دانش‌آموز از میزان رفاه، بهزیستی و رضایت کلی وی از زندگی درون مدرسه‌ای است و بیانگر سطح رضایت از زندگی روزانه او در مدرسه است که می‌تواند زمینه ساز توسعه قابلیت کارآفرینی و اهداف پیشرفت در دانش‌آموزان باشد چنانچه بررسی‌های انجام شده نیز توسط تاکت، رایت، لوبین و پان ۲۰۱۷؛ نلسون، وینفیلد-توماس و لو، ۲۰۱۷؛ کالین و مارتین، ۲۰۱۷؛ آنسونگ، اوکومو، بون، والکر و آیزنسمیت، ۲۰۱۷ در خارج از کشور نشان می‌دهد بین کیفیت زندگی در مدرسه با حمایت تحصیلی، رضایت کلی از مدرسه؛ پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و همچنین تحقیقات داخلی نیز همبستگی معناداری بین کیفیت زندگی ادارک شده دانش‌آموزان از زندگی درون مدرسه‌ای با رضایت و نگرش‌شان به مدرسه و همچنین روابط آنان با معلم و همسالان و پیشرفت تحصیلی را نشان داده اند (زاهد بابلان، کریمیان پور، دشتی، ۱۳۹۶).

بررسی فرضیه رابطه بین رضایت عمومی، ماجراجویی، عواطف منفی، رابطه با معلم، پیشرفت، فرصت، انسجام اجتماعی با توسعه قابلیت کارآفرینی در دانش‌آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر

بندرگز بیانگر رابطه معنی‌دار و مثبت بود که این یافته پژوهش همسو است با یافته‌های پورسلیم (۱۳۹۵)، همتی، شیخی پورباک و شکوری (۱۳۹۴)، سورگی و سورگی (۱۳۹۶)، روشن، سیفی، عبدالمهی، نوکانی و بنی‌جمالی (۱۳۹۴) است.

یکی از سازمان‌هایی که در تمامی جوامع از اهمیت و حسایت ویژه‌ای برخوردار است آموزش و پرورش است و یکی از ارکان اصلی توسعه و ترویج کارآفرینی محسوب می‌شود جامعه کوچک مدرسه در شکوفایی ویژگی‌هایی چون خلاقیت، خودباوری، آینده‌نگری، خطرپذیری و تمایل به کامیابی که از ویژگی‌های اصلی افراد کارآفرین می‌باشد، نقش بسیار موثری را ایفا نمایند (شریفی آزاد و بارانی، ۱۳۹۶) از طرفی نیز در راستای یافته‌های حاصل از فرض تحقیق باید گفت کیفیت زندگی مدرسه از جمله متغیرهایی که با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی دانش‌آموزان در ارتباط است. نقش کیفیت زندگی مدرسه با مولفه‌های رضایت عمومی از مدرسه، ماجراجویی، رابطه با معلم، پیشرفت، فرصت، انسجام اجتماعی در ارتباط با توسعه قابلیت‌های کارآفرینی به این موضوع بر می‌گردد که برقرار کردن روابط عاطفی با دانش‌آموزان و رفتار محبت‌آمیز به جا و به موقع به عنوان اصول تعلیم و تربیت صحیح، به دانش‌آموزان می‌آموزد که بر احساسات خود غلبه کنند و به شیوه صحیح، ابراز عواطف کنند (قرائی مقدم و کرمانی پور، ۱۳۹۷). همچنین برقراری روابط اجتماعی صحیح و سالم در مدرسه به عنوان یکی از مولفه‌های کیفیت زندگی مدرسه نیز موجب می‌شود که دانش‌آموزان از طریق مدرسه و به وسیله معلم، اجتماعی شدن را بیاموزد و با کسب مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز جامعه، هم موجب موفقیت و پیشرفت خودش و هم باعث اعتلای جامعه‌اش شود. در این عرصه، چنانچه معلم، دارای تعهد و تخصص باشند، در تمامی سطوح علمی، عاطفی، تربیتی و اجتماعی، روابط موفق‌تری را می‌توانند برقرار کنند که نتایج درخشانده‌تری را نیز حتماً در پی خواهد داشت (قرائی مقدم و کرمانی پور، ۱۳۹۷) لذا که اگر همه عوامل مرتبط با کیفیت مدرسه به درستی در آموزش قابلیت‌های کارآفرینی مشارکت کنند، این آموزش‌ها بدون تردید کارآمد خواهند بود همچنین زمانی که اهداف و محتواهای آموزشی براساس نیازهای محیط و ماهیت قابلیت‌های موردنیاز کارآفرینان (دانش، مهارت و نگرش) تدوین گردند و معلمان در استفاده از روش‌های فعال توانمند باشند در دانش‌آموزان نیاز به انگیزه‌های بالا در میل به کارآفرینی محقق می‌شود و دانش‌آموزان نسبت به ویژگی‌ها و آفت‌های پارادایم‌های موجود و نیز افق‌های کارآفرینی و ایجاد کسب و کار به خوبی توجیه می‌شوند (مهرابی، ۱۳۹۶).

همچنین با توجه به نتایج رابطه بین رضایت عمومی، ماجراجویی، عواطف منفی، رابطه با معلم، پیشرفت، فرصت، انسجام اجتماعی با اهداف پیشرفت در دانش آموزان دختر مدرسه کارودانش شهر بندرگز نتیجه همسو با پژوهش‌های غفوری و حسینی المدنی (۱۳۹۷)، صدوقی و غفاری (۱۳۹۷)، یوسفی و ربیعی نژاد (۱۳۹۶)، زاهد بابلان و همکاران (۱۳۹۶)، چپو و چن (۲۰۱۷)، کاسترل اوغلو و کاسترل اوغلو (۲۰۱۵) می‌باشد. بعلاوه اهداف پیشرفت دانش آموزان در مدرسه به عنوان یکی از نیازهای اساسی یادگیری در نظر گرفت می‌شود که یکی از عوامل متأثر از کیفیت زندگی مدرسه است (مونیز-کانتر، لوسادا-پونت و آلمیدا، ۲۰۱۷). در همین راستا روانشناسان محیط معتقدند شرایط کالبدی تاثیر انکار ناپذیری بر رفتار و افکار انسان دارند. یکی از محیط‌هایی که انسان بخش عمده ای از عمر خود را در آن سپری می‌کند محیط آموزشی است. فضاهای آموزشی بخصوص کیفیت زندگی مدرسه به عنوان یکی از مهمترین فضاها مورد توجه بسیاری از برنامه ریزان آموزشی قرار دارد، زیرا برای دانش آموزان اولین محیطی که مقررات در آن اعمال می‌شود، مدرسه است. بنابراین ایجاد محیطی آرام، دوست داشتنی و لذت بخش که در آن رضایت عمومی از مدرسه، روحیه ماجراجویی، دوری جستن از عواطف منفی، رابطه مثبت با معلم، تحقق پیشرفت، ایجاد فرصت، انسجام اجتماعی محقق شود موجب جلب توجه و تمایل دانش آموزان برای حضور در مدرسه و ارتقای سلامت روانی، رضایت از مدرسه و موفقیت تحصیلی و بخصوص تحقق اهداف پیشرفت آنان می‌شود (اکبری موید، ۱۳۹۶).

با توجه به این که مولفه‌های رابطه با معلم، مولفه فرصت و عواطف منفی قادر به پیش بینی توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان می‌باشند که همپوشانی با نتایج پژوهش سواری، اورکی و گنجی (۱۳۹۷)، ثمره، تجربه‌کار و باقری (۱۳۹۷)، غفوری و حسینی المدنی (۱۳۹۷)، صدوقی و غفاری (۱۳۹۷)، چپو و چن (۲۰۱۷)، کاسترل اوغلو و کاسترل اوغلو (۲۰۱۵)، گونژ و کازو (۲۰۱۵) است. با در نظر گرفتن این مسئله که دانش آموزان بخش اعظمی از زندگی خود را در مدرسه سپری می‌کنند و همین مسئله موجب می‌شود که محیط آموزشی و در واقع کیفیت مدرسه و بافت اجتماعی آن تاثیر غیر قابل انکاری بر شکل دهی رفتار و تصمیمات دانش آموزان داشته باشد (نقل از دشتی، صاحی و کرمی، ۱۳۹۵) به گونه‌ای که تحقیقات نیز نشان از رابطه بین کیفیت زندگی مدرسه با مشارکت بیشتر در تکالیف، انگیزه بالای فراگیری مطالب درسی، نگرش مثبت نسبت به مدرسه و

رابطه صمیمی تر و بهتر دانش آموز با معلم و در نهایت پیشرفت تحصیلی را نشان داده‌اند (بال، فلدمن و سولیتی، ۲۰۱۳). همچنین کیفیت زندگی مدرسه موجب می‌شود دانش آموزان توجه و تمرکز بیشتری بر مسائل و موضوعات هدف یادگیری داشته باشند، به قوانین و مقررات مدرسه تعهد بیشتری نشان دهند، و در آزمون‌ها عملکرد بهتری کسب کنند (زاهد بابلان، کریمیان پور، دشتی، ۱۳۹۶) و تنها در صورت وجود یک محیط با کیفیت و مطلوب و دلخواه دانش آموزان است که آن‌ها از زندگی در مدرسه لذت می‌برند و میزان موفقیت آن‌ها در رسیدن به اهداف در مدرسه بیشتر می‌شود (زاهد بابلان و همکاران، ۱۳۹۶).

همچنین نتایج حاصل از آزمون رگرسیون برای رابطه بین متغیر در متغیرهای رابطه با معلم و فرصت و عواطف منفی قادر به پیش بینی توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان می‌باشند. و سایر متغیرها قادر به پیش بینی توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان نمی‌باشند این یافته پژوهش همسو است با یافته‌های پژوهش همتی، شیخی پورباک و شکوری (۱۳۹۴)، سورگی و سورگی (۱۳۹۶) می‌باشد. مدارس به‌عنوان پایدارترین شکل نهاد آموزش و پرورش همواره در معرض پرسش‌هایی در قبال کیفیت خود بوده‌اند. تحقق مدرسه با کیفیت در ترکیب با مفهوم مدیریت کیفیت، سازه‌ای گسترده و چند بعدی است که مستلزم بازآرایی ساختار مدارس و بهبود محصولات و خدمات مدرسه، مشارکت همه جانبه و ایجاد فضای اطمینان بخش برای همه گروه‌های ذی‌نفع مدرسه است (خلخالی و قهرمانی، ۱۳۹۱). کیفیت مدارس و عوامل مؤثر بر آن مرکز توجه متخصصان تعلیم و تربیت بوده است. عواملی همچون خانواده، محیط زندگی، مدرسه و خدمات مدرسه، معلمان، مدیران، برنامه آموزشی (شاهدوستی، ۱۳۹۰) دانش آموز، قوانین و مقررات مدرسه، جو مدرسه، فرهنگ مدرسه، انتظارات جامعه از مدرسه (چینگ و یاو، ۲۰۱۱) نیروی انسانی متخصص و متعهد، مدیریت آموزشی قوی، ویژگی‌های فراگیران، فرایندهای یادگیری و یاد دهی (حبیبی و همکاران، ۱۳۹۲)، همگی بر خواسته از کیفیت زندگی در مدرسه هستند که زمینه ارتقای توسعه هر چه بیشتر قابلیت‌های کارآفرینی در دانش آموزان را فراهم می‌سازند.

فهرست منابع

- ابراهیم زاده، ن. (۱۳۹۷). مقایسه اهداف پیشرفت و علاقه اجتماعی در دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان گلوگاه، پایان نامه کارشناسی روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز.
- افشارنیا، م؛ جعفریان، س. و آقایی، ز. (۱۳۹۶). بررسی قابلیت کارآفرینی دانش‌آموختگان بهداشت محیط در استان مازندران: یک گزارش کوتاه. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. ۱۱۶ (۱۱). - ۱۰۸۱. ۱۰۸۸.
- اکبریان، ص. (۱۳۹۷). بررسی تربیت و رشد دانش آموزان در مدارس کارآفرین در ایران، نخستین کنفرانس ملی مدارس کارآفرین (رویکردها، نظریه‌ها، ابعاد و تجارت کاربردی از کشورهای موفق)، اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) - انجمن مدیریت آموزشی ایران شعبه استان اصفهان - مجتمع آموزشی کارآفرینی اندیشه و با همکاری برخی نهادها و دانشگاه‌های معتبر کشور و حمایت کامل علمی انجمن مدیریت.
- اکبری مویذ، س. (۱۳۹۶). بررسی ارگونومی مدرسه در رضایت از مدرسه و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی، شیراز، دانشگاه علمی کاربردی شوشتر.
- پاهنگ، ن؛ مهدیون، ر. و یاریقلی، ب. (۱۳۹۶). بررسی کیفیت مدارس و شناسایی عوامل موثر بر آن: پژوهشی ترکیبی. نشریه مدیریت مدرسه. ۱۹۳-۱۷۳ (۱): ۱۷۳-۱۹۳.
- پورسلیم، ح. (۱۳۹۵). رابطه کیفیت زندگی در مدرسه با انگیزه تحصیلی و خود شکوفایی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان اردبیل. پایان‌نامه دولتی کارشناسی ارشد وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری - دانشگاه محقق اردبیلی - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- ثمره، س؛ تجربه کار، م. و باقری، م. (۱۳۹۷). بررسی نقش میانجی‌گری ادراک از محیط کلاس در رابطه بین اهداف پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی با درگیری تحصیلی. فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی. ۳ (۳): ۲۶-۱۷.
- جهان، ج. و فقیهی، ع. (۱۳۹۳). درآمدی بر مبانی نظری کارآفرینی سازمانی با نگاهی ویژه به فرهنگ اسلامی، همایش بین‌المللی مدیریت، تهران، موسسه سفیران فرهنگی مبین.
- حبیبی، ح؛ پرداختچی، م. ح؛ ابوالقاسمی، م. و قهرمانی، م. (۱۳۹۲). بررسی جو یادگیری محور مدرسه و ارتباط آن با اثربخشی مدرسه. پژوهش‌های آموزش و یادگیری، دانشگاه شاهد، ۲۰ (۳).
- خادمی، ش. (۱۳۹۵). بررسی رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان سال ششم مقطع دبستان شهرستان گرمسار، کنگره بین‌المللی مطالعات رفتاری جامعه و سبک زندگی سالم، تهران، مرکز توانمندسازی مهارت‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه.
- خلخالی، ع. و قهرمانی، ش. (۱۳۹۱). مدیریت کیفیت جامع، پیش‌بینی مقدار نهادی‌سازی کیفیت در مدارس. فصلنامه علمی - پژوهشی ره‌یافتی نو در مدیریت آموزشی، ۳ (۲)، تا ۲۰.
- دشتی، ا.، صالحی، ک. و کریمی، آ. (۱۳۹۵). کیفیت زندگی در مدرسه و نقش آن در پیش‌بینی هوش هیجانی دانش آموزان، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۰ (۲): ۵۱.
- رضایی، ع؛ جهان، ف. و رحیمی، م. (۱۳۹۵). عملکرد تحصیلی: نقش اهداف پیشرفت و انگیزه پیشرفت. فصلنامه روانشناسی تربیت. ۱۲ (۴۲): ۱۲۹-۱۵۳.

- روشن، م؛ سیفی، ا؛ عبدالهی، ب؛ نوکانی، ژ. و بنی‌جمالی، ز. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین آموزش کارآفرینانه معلم (اهداف، محتوا، ضرورت، شیوه و محیط آموزشی) با روحیه کارآفرینانه دانش‌آموزان متوسطه شهر تهران. اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۱(۱)، ۱۵۱-۱۷۹.
- زاهدبابلان، ع؛ کریمیان پور، غ. و دشتی، ا. (۱۳۹۶). نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودپنداره تحصیلی در اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان پایه پنجم و ششم ابتدایی شهرستان ثلاث باباجانی. دو فصلنامه علمی پژوهشی رویکردهای نوین آموزشی، ۱۲(۱): ۲۵-۹۱-۷۵.
- سواری، ک؛ اورکی، م. و گنجی، ر. (۱۳۹۷). بررسی رابطه ساده و چندگانه اهداف پیشرفت و حمایت اجتماعی با تعهد به مدرسه. فصلنامه دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، ۲۱(۱۲): ۶۳-۷۴.
- سورگی، ف و سورگی، ف. (۱۳۹۶). آموزش کارآفرینی در مدارس ابتدایی، دومین کنگره بین‌المللی توانمندسازی جامعه در حوزه مدیریت، اقتصاد، کارآفرینی و مهندسی فرهنگی، تهران، مرکز توانمندسازی مهارت‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه.
- سیف، ع. ا. (۱۳۹۷). روان‌شناسی پرورشی نوین، روان‌شناسی یادگیری و آموزش. تهران: نشر دوران.
- شاهدوستی، ل. (۱۳۹۰). نقش متغیرهای محیط خانه، پیشینه دانش آموز، جو مدرسه و فرایند تدریس در پیشرفت ریاضی دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی براساس مطالعات تمیز (۲۰۰۷). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز- ایران.
- شیرزایی، م؛ مرزیه، ا. و نظری، ع. (۱۳۹۶). نقش پیش‌بینی‌کنندگی اهداف پیشرفت و باورهای هوشی در ارتباط با جرأت‌ورزی. فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، ۵(۹): ۱۷۵-۱۶۱.
- شریفی، ف؛ افسانه، م. و جناآبادی، ح. (۱۳۹۶). رابطه اهداف پیشرفت با احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی دانش‌آموزان. فصلنامه روانشناسی مدرسه، ۶(۴): ۱۱۹-۹۹.
- شریفی آزاد، م. و بارانی، ح. (۱۳۹۶). بررسی نقش معلم در افزایش روحیه کارآفرینی در دانش‌آموزان، همایش ملی رویکردهای نوین آموزشی و پژوهشی در تعلیم و تربیت، بندرعباس، آموزش و پرورش ناحیه دو بندرعباس.
- صدوقی، م. و غفاری، ع. (۱۳۹۷). رابطه حمایت تحصیلی با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان با نقش واسطه‌ای کیفیت زندگی در مدرسه. فصلنامه مدیریت مدرسه، ۶(۱): ۲۲۶-۲۰۶.
- طالبی، س. و خوشرو، ع. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه اهداف پیشرفت تحصیلی در آموزش الکترونیکی. فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی، ۲(۵): ۱۸۱-۱۶۷.
- غفوری، ن. و حسینی‌المدنی، ع. (۱۳۹۷). پیش‌بینی کیفیت زندگی در مدرسه بر اساس رفتارهای خودناتوان ساز در دانش‌آموزان، کنفرانس ملی ایده‌های نوین در روانشناسی و علوم تربیتی با تاکید بر پژوهش‌های علمی اخیر، تهران، دانشگاه پیام نور.
- قرائی مقدم، ا. و کرمانی پور، م. (۱۳۹۷). جامعه‌شناسی و آموزش پرورش، تهران: نشر ابجد.
- کارشکی، ح؛ مومنی مهموئی، ح. و قریشی، ب. (۱۳۹۱). رابطه انگیزش تحصیلی و کیفیت زندگی دانش‌آموزان مشمول ارزشیابی توصیفی با ارزشیابی سنتی. فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، پیاپی، ۱۳، ۳۹-۲۱.

- کرانی، زا. (۱۳۹۵). توسعه قابلیت‌های کارآفرینی راهبردی به سوی نقش جدید دانشگاه‌ها، دومین کنگره ملی راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار در بخش‌های توسعه علم و فناوری، تهران، موسسه آموزش عالی مهر اروند و مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.
 - محمدی، آ. (۱۳۹۶). رابطه‌ی کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک از محیط کلاس با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. گروه آموزشی علوم تربیتی، پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی.
 - مهرابی، ا. (۱۳۹۶). کارآفرینی در مدارس، مجله رشد معلم، ۱۳(۱): ۳۰-۲۸.
 - نژاد مقدم، ح. و سلیمی، م. (۱۳۹۸). نقش سبک زندگی ارتقا دهنده سلامت در کیفیت زندگی مدرسه و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه. دو ماهنامه علمی- پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۲ (۱): ۱۳۵-۱۴۳.
 - هاشمی، س.؛ مهرابی، ع.؛ ایمنی، س. و نجاحی، ع. (۱۳۹۰). توسعه‌ی روستایی با تأکید بر اشتغال و کارآفرینی: مطالعه‌ی موردی دهستان شهاب در استان ایلام. فصلنامه‌ی روستا و توسعه. ۱۴(۱): ۵۸-۳۵.
 - همتی، ا.؛ شیخی پورباک، س. و شکوری، ف. (۱۳۹۴). مروری بر نقش مدارس در ایجاد ویژگی‌ها و مؤلفه‌های کارآفرینی در دانش‌آموزان، اولین کنگره علمی پژوهشی سراسری توسعه و ترویج علوم تربیتی و روانشناسی، جامعه‌شناسی و علوم فرهنگی اجتماعی ایران، تهران، انجمن علمی توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین.
 - یوسفی، ا. و ربیعی نژاد، م. (۱۳۹۶). مقایسه کیفیت زندگی در مدرسه و اهداف پیشرفت دانش‌آموزان زیر ۱۴ سال دارای معلولیت جسمی حرکتی و سالم، دومین همایش روانشناسی و علوم تربیتی ایران، جیرفت، همایش گستران.
-
- Alayo M. Maseda A. Iturralde T. & Arzubaiaga U. (2019). Internationalization and entrepreneurial orientation of family SMEs: The influence of the family character. *International Business Review*, ۲۸(۱), ۴۸-۵۹.
 - Ansong D. Okumu M. Bowen G. L. Walker A. M. & Eisensmith S. R. (2017). The role of parent classmate and teacher support in student engagement: Evidence from Ghana. *International Journal of Educational Development*, ۵۴, ۵۱-۵۸.
 - Asante E. A. & Affum-Osei E. (2019). Entrepreneurship as a career choice: The impact of locus of control on aspiring entrepreneurs' opportunity recognition. *Journal of Business Research*, ۹۸, ۲۲۷-۲۳۵.
 - Barba-Sánchez V. & Atienza-Sahuquillo C. (2017). Entrepreneurial motivation and self-employment: evidence from expectancy theory. *International Entrepreneurship and Management Journal*, ۱۳(۴), ۱۰۹۷-۱۱۱۵.
 - Bull S. Feldman P. & Solity J. (2013). *Classroom management: Principles to practice*. Routledge.
 - Cheng A. L. F. & Yau H. K. (2011). Principals' and teachers' perceptions of quality management in Hong Kong primary schools. *Quality Assurance in Education*.

- Chui R. C. F. & Chan C. K. (2017). School adjustment social support and mental health of Mainland Chinese college students in Hong Kong. *Journal of College Student Development* ,۵۸(۱) ۸۸-۱۰۰.
- Collie R. J. & Martin A. J. (2017). Teachers' sense of adaptability: Examining links with perceived autonomy support teachers' psychological functioning and students' numeracy achievement. *Learning and Individual Differences* ,۵۵ ,۲۹-۳۹.
- Gunuc S. & Kuzu A. (2015). Confirmation of Campus-Class-Technology Model in student engagement: A path analysis. *Computers in Human Behavior* ,۴۸ ,۱۱۴-۱۲۵.
- Kaplan A. & Flum H. (2010). Achievement goal orientations and identity formation styles. *Educational Research Review* ,۵(۱) ,۵۰-۶۷.
- Kosterelioglu M. A. & Kosterelioglu I. (2015). Effects of high school students' perceptions of school life quality on their academic motivation levels. *Educational Research and Reviews* ,۱۰(۳) ,۲۷۴.
- Lochbaum M. & Gottardy J. (2015). A meta-analytic review of the approach-avoidance achievement goals and performance relationships in the sport psychology literature. *Journal of Sport and Health Science* ,۴(۲) ,۱۶۴-۱۷۳.
- Muñoz-Cantero J. M. Losada-Puente L. & Almeida L. S. (2017). Quality of life , adolescence and inclusive schools: Comparing regular and special needs students. *Bordón. Revista de pedagogía* ,۶۹(۱) ,۱۳۹-۱۵۴.
- Nelson R. F. Winfield-Thomas E. & Lew M. M. (2017). Academic Service Learning and Cultural Competence in Teacher Education. In *Service Learning as Pedagogy in Early Childhood Education*. Springer Cham. pp. 47-57.
- Pekrun R. Cusack A. Murayama K. Elliot A. J. & Thomas K. (2014). The power of anticipated feedback: Effects on students' achievement goals and achievement emotions. *Learning and Instruction* , (0) 29: 115-124.
- Peralta C. F. & Saldanha M. F. (2017). Can dealing with emotional exhaustion lead to enhanced happiness? The roles of planning and social support. *Work & Stress* , ۳۱(۲) ,۱۲۱-۱۴۴.
- Rekha S. K. Ramesh S. & JayaBharathi S. (2015). Empirical study on the relationship between entrepreneurial mindset and the factors affecting intrapreneurship: A study in Indian context. *International Journal of Entrepreneurship* ,۱۹ ,۵۳.
- Tackett S. Wright S. Lubin R. Li J. & Pan H. (2017). International study of medical school learning environments and their relationship with student well-being and empathy. *Medical education* ,۵۱(۳) ,۲۸۰-۲۸۹.

- *Tulis M. & Fulmer S. M. (2013). Students' motivational and emotional experiences and their relationship to persistence during academic challenge in mathematics and reading. Learning and Individual Differences .۲۷، ۳۵-۴۶.*



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی